

УДК 324 : 005

Аналіз детермінантів розвитку сучасного південнокорейського суспільства

І.В. СЕМЕНЮК

Класичний приватний університет, м. Запоріжжя, Україна

E-mail: igori.semenyuk@gmail.com

Авторське резюме

У представленій статті, проводиться соціально – філософський аналіз важливих детермінант, які вплинули на розвиток сучасного південнокорейського суспільства. Автор проводить аналіз важливих рушійних сил розвитку суспільства Республіки Корея. У соціальній філософії, під рушійними силами розвитку суспільства розуміють істотні, необхідні, довгостроково діючі фактори, що забезпечують його розвиток. Під чинником розуміють стійкий тип соціальної діяльності якогось роду, або рушійну силу якогось процесу. Поняття «фактор» пов'язують з поняттям «детермінант» (визначник). Детермінант - це те, що викликає причинний зв'язок яких-небудь явищ. Вчення про причинно-наслідкові обумовленості носить назву - детермінізм. Конфуціанці наголошували на детермінованості людської природи, про що яскраво говорить Конфуцій у своїх «Бесідах і судженнях». У конфуціанській філософії, яка сьогодні залишається невід'ємною частиною південнокорейського суспільства, екзистенціальність людини сприймається як справа самоствердження і самовдосконалення. Аналізуючи об'єктивні та суб'єктивні детермінанти розвитку сучасного південнокорейського суспільства, ми приходимо до думки, що вони доповнюють одне одного і таким чином стають рушійною силою всього суспільства. Аналізуючи детермінанти, які відіграють активну роль у розвитку сучасного суспільства, їх прийнято ділити на: об'єктивні і суб'єктивні. До об'єктивних детермінант відносять ті рушійні сили, які безпосередньо пов'язані з матеріальними відносинами і природними умовами життя суспільства (економіка, наука і технологія, географічне середовище і природні багатства, народонаселення, історичні процеси, модернізація тощо.). Суб'єктивні детермінанти охоплюють активну, цілеспрямовану діяльність, яка неодмінно осмислюється, та усвідомлюється людиною. Діяльність суб'єктивного фактора без наявності хоча б мінімальних об'єктивних умов і матеріальних чинників неможлива. Суб'єктивні детермінанти - це свідомо діяльність різних соціальних та соціокультурних суб'єктів, спрямована на зміну, розвиток чи збереження цілісності соціуму. Що ж стосується об'єктивних детермінант, то вони у відриві від суб'єктивного чинника залишаються нереалізованими можливостями. Особливо яскраво проявляється дія суб'єктивних детермінант в критичні, переломні, метафоричні, і доленосні моменти історії, що є актуальними для сучасного південнокорейського суспільства.

Ключові слова: детермінанти, південнокорейське суспільство, історична детермінанта, фактори, чинники, соціокультурні механізми.

The analysis of modern determinants of South Korean society

I.V. SEMENIUK

Classic private university, Zaporozhye, Ukraine

E-mail: igori.semenyuk@gmail.com

Abstract

In the article, a made social - philosophical analysis of the important determinants that influenced the development of contemporary South Korean society. Author analyzes the major driving forces of social development of the Republic of Korea. In social philosophy, under the driving forces of society to realize the essential, necessary, long-acting factors that ensure its development. Under steady factor in understanding the type of social activity of some kind, or a driving force of the process. The term «factor» associated with the term «determinants» (determinant). Determinants - this is what causes the causation of any phenomena. The doctrine of causal conditionality is called - determinism. Confucians emphasized the determinism of human nature, which clearly says Confucius in his «Conversations and judgments.» In Confucian philosophy, which remains an integral part of South Korean society ekzystentsialnist person is perceived as a matter of self-affirmation and self-improvement. Analysis of objective and subjective determinants of contemporary South Korean society, we come to the conclusion that they dpopvnyuyut each other and thus become the driving force of society. Analyzing the determinants that play an active role in the development of modern society, they are divided into: objective and subjective. The objective determinat driving forces are those that are directly related to material relations and the natural conditions of society (economy, science and technology, geographical environment and natural resources, population, historical processes, upgrades, etc..). Subjective determinaty covering active, purposeful activity that inevitably interpreted and understood by man. Activity subjective factor without a modicum of objective conditions and material factors is not possible. Subjective determinants - a conscious activity of different social and cultural subjects, aimed at changing, developing or maintaining the integrity of society. As for the objective determinat, they divorced from subjective factors remain unimplemented features. The strong effect of subjective manifest determinat in critical, critical, metaphorical, and crucial moments in history that are relevant to the modern South Korean society.

Keywords: determinants South Korean society, the historical determinants, factors, socio-cultural mechanisms.

© І.В. Семенюк, 2013

Постановка проблеми. Серед основних явищ і процесів, що роблять істотний вплив на життєдіяльність сучасного південнокорейського суспільства, слід виділити: глобалізацію, економіку, зростання ролі інформаційних, інтелектуальних технологій, перетворення людського, соціального капіталу, наукових знань у вирішальний фактор світового розвитку, виникнення нової соціальної реальності, заснованої на знаннях і інтелекті; зміну ставлення суспільства до людини і техніки.

Звернення до духовних цінностей, гуманістичного потенціалу культури визначається особливостями сучасного розвитку суспільства. Активно розвивається процес модернізації південнокорейського суспільства, спрямований на створення умов для гідного життя не тільки нинішніх, але й майбутніх поколінь. На зміну технологічного детермінізму і економцентризму приходять ідеологія нового антропоцентризму, гуманізму, де людина розглядається як головне мірило і критерій всіх подій у світі.

Аналіз досліджень та публікацій. Великий вклад у дослідженні щодо даної проблематики знаходимо у дослідженнях таких науковців: Є. Русецький, О. Васильєв, Є. Завадська, С. Крапівенський, А. Матецька, П. Шараєв, Д. Самсонов, Джуліо Рубіо, Луїз Рамірез, Хам Сеок Хон, Лі Сунгбо, Цзоу Хун та інші. Важливим буде зауважити вагомий вклад в аналізі детермінант південнокорейського суспільства у працях південнокорейських вчених: Хам Сеок Хон, та Лі Сунгбо. Джуліо Рубіо – проводить аналіз факторів та детермінант які мають вплив на соціальність Республіки Корея. Є. Завадська через свій аналіз культури та соціальності Сходу дає чітке розуміння характерних для Сходу факторів розвитку, що формують їх соціальність. О. Васильєв детермінує фактори: соціокультурні, економічні та історичні, проливає світло на їх характерний вплив щодо розвитку суспільств Сходу.

Метою дослідження є соціально-філософський аналіз деяких детермінант розвитку сучасного південнокорейського суспільства: історичних, соціокультурних, політичних, економічних та інших факторів, що вплинули на розвиток сучасного південнокорейського суспільства.

Виклад основного матеріалу. Історична детермінанта, як вагома складова об'єктивного фактора (детермінант) розвитку південнокорейського суспільства, відіграла найвагомішу роль у формуванні сучасного південнокорейського суспільства. Вважається, що Корейський півострів був заселений ще в палеоліті. Стародавній Чосон – перше царство яке виникло на території сучасної Північної Кореї і історично знаходилося на території міста Пхеньян (столиця Північної Кореї), символізує аборигенне населення та процес змішання і формування

єдиного етносу[4]. Після звільнення Кореї від японської колонізації суспільство було повністю духовно винищене. Але це тільки було важким початком випробувань, які випали на долю корейського народу.

Корейська війна, в даному аналізі, виступає унікальним фактором, що вплинула на формування об'єктивних: соціальних, політичних, економічних та суб'єктивних детермінант: духовних, світоглядних тощо.

Соціальні та культурні зміни, які принесла корейська війна, вплинули на формування сучасного південнокорейського суспільства. Традиційна конфуціанська етика, історично створила міцні основи взаємовідносин між корейцями. Соціальний світ, відповідно до конфуціанського вчення, поділений на чіткі структури: старші - молодші, керівник-підлеглий тощо. При цьому соціально-політична структура суспільства також строго ієрархічна - зв'язки в ній переважно вертикальні [3, с. 23]. Вони залишились незмінними у південнокорейському суспільстві.

Але завдяки американській армії, війні, соціальні та культурні зміни все-таки відбулися. Війна принесла на столи південних корейців такі продукти, як кава, шоколад, цукерки, печиво, сухе молоко, жувальна гумка, що вплинули на формування сучасної культури та цінностей у Південній Кореї. Крім того, оскільки в Південну Корею стало масово поставлятися пшеничне борошно, в країні широкого поширення набули борошняні вироби. У Південній Кореї борошняні страви ніколи не були повсякденною і звичною їжею. Корейська війна була великомасштабною і тривала довгі три роки, що призвело не тільки до масової мобілізації людських ресурсів, а й до появи величезної кількості біженців. Коли закінчилася Корейська війна, приблизно 1,5 мільйона чоловік мігрували на південь з півночі. Це означає, що вони залишили на своїй батьківщині приблизно 4,5 - 6 мільйонів родичів, що згідно з даними перепису відповідало 15 - 20% населення Кореї в 1950 році [8].

Щодо політичної детермінанти, то сьогодні Республіка Корея - демократична держава ліберально - ринкового типу. У формуванні нинішнього суспільного устрою в Південній Кореї вирішальним був фактор американського впливу. Виборча система Республіки Корея, структура законодавчої і виконавчої гілок влади, Конституція створені під впливом західного досвіду. У міру розвитку південнокорейської державності запозичені схеми та практика їх застосування, набувала національно-специфічних рис. Політичне життя і політична влада реалізується і функціонують у певних рамках і через певні інституційні та нормативні дії. Корейська війна здійснила свій відбиток на всю політичну систему Південної Кореї. Незважаючи на ве-

лікі шляхи її демократизації, її негативна сторона – корупція [9].

В бюрократичній моделі післявоєнної культури Кореї сформувалися структури, які створили змішання різнорідних явищ корупції: традиційне конфуціанство, колоніальний досвід, істотний розрив між потребами і задоволенням, авторитарне політичне керівництво президента Лі Син Мана, стиль правління якого стимулював розвиток в країні бюрократичної корупції (при ньому чиновники-бюрократи давали клятву лояльності президентові, а не корейському народу). Політична культура корейців створювалася під комплексним впливом ряду детермінант, при цьому жодна з них не була домінуючою. У числі таких детермінант можна відзначити: вплив традиційного конфуціанського менталітету, світоглядна та культурна спадщина японської анексії, військової культури, елементи командно-адміністративної системи, панівної у Кореї, як країні господарсько-культурного типу та особливостей сільського побуту, релігійні системи, світогляд та національний характер. У хабарництві, підкупках і інших правопорушеннях, пов'язаних з політичною корупцією, неодноразово були помічені керівники найвпливовіших чеболів Південної Кореї - «Samsung», «Hyundai Heavy Industries», «Lotte», «Daewoo», «Kia motors», «Hanbo». Вони активно займалися політичною діяльністю, що суттєво впливала на весь хід політичних процесів в країні [6].

Корупції у політичній та інших сферах південнокорейського суспільства породили клановий кримінал у Республіці Корея. Корейська мафія – «Киндиль» виникла як угруповання в Кореї для надання протидії та боротьби з японськими «Баракуда» та «Якудзи», що посідали панівне становище в Кореї на зорі ХХ століття, коли Корея знаходилася під японським управлінням. З дня звільнення від японського панування в 1945-му, ці організовані угруповання корейської молоді згодом перетворилися на кримінальні організації за допомогою розширення своєї підпільної діяльності, в основному орудуючи в сфері індустрії розваг. У шістдесятих роках ватажки кримінальних організацій за часів президентства Пак Чжон Хі, були арештовані і засуджені до смертної кари за звинуваченням у скоєнні особливо тяжких політичних злочинів. У зв'язку з економічним зростанням Південної Кореї у вісімдесятих роках, розширення кількості угруповань завершилося їх об'єднанням у три міжнародні організації. Ними є загальновідомі клани трьох південнокорейських сімей: Пансеобанг, Янгуні та Об. З цієї трійки після арешту їхніх ватажків і найбільш активних гангстерів клани Пансеобанг і Янгуні припинили своє існування в 1990 р. Однак останнім часом виникають поновому утворені групи під керівництвом ватаж-

ка як центральної фігури, і розширюють свої сфери контролю від традиційних дій, таких як вимагання (рекети щодо індустрії розваг) до законного бізнесу у вигляді будівельних і фінансових компаній, а також здійснюють свій вплив на економічні та політичні сфери суспільства [7].

Сучасний кримінал ХХІ століття у Південній Кореї, представлений через «Ккангапе», перекладається як «благний, блатні» і як правило, відноситься до неорганізованих вуличних банд. В даний час за неофіційними даними на 2013 рік існують три основні південнокорейські злочинні синдикати, які конкурують між собою на регулярній основі: Чільсонгпа, Ссангйонгпа, Хвангсонгпа. Вони контролюють ігровий бізнес, проституцію, втручаються в фінансові справи країни, хабарництво та багато іншого, що зв'язано з криміналом у сучасному південнокорейському суспільстві [6].

Значну участь у боротьбі з корупцією, яка є сьогодні на заваді в просуванні Південної Кореї у світі, є Антикорупційний комітет Південної Кореї. У своєму звіті за 2012 рік, він показав, що за даними 2010 року корупція в країні складала 16,5%, на кінець 2012 початок 2013 року – 15,9%. Отже, є значні зміни, і ми бачимо, що південнокорейське суспільство докладає зусиль щодо вирішення цієї проблематики. Ідеальною та ефективною антикорупційною стратегією є внутрішня парадигма, за якою необхідно оновлювати суспільство, концентруючись на зміцненні моралі та високих духовних цінностей [9].

Щодо економічної детермінанти, то вона також сформувалася в період жорсткого авторитаризму, після корейської війни. Аналізуючи важливі детермінанти економічного життя південнокорейського суспільства, слід врахувати, що здатність наполегливо трудитися значною мірою допомагає сучасним корейцям здійснювати економічний стрибок у майбутнє [1].

На стрімке зростання економіки Південної Кореї впливали і впливають різні детермінанти як об'єктивні, так і суб'єктивні, економічні і політичні, внутрішні і зовнішні, такі як: орієнтована на експорт, на взаємодію з зовнішнім світом стратегія розвитку; сприятливий міжнародний економічний клімат 60-х першої половини 70-х років, що полегшив доступ до зовнішніх джерел ресурсів; сильне й ефективне керівництво в особі авторитарних урядів, що відклали демократичні і політичні перетворення на користь економічного розвитку; малі витрати на утримання військово-промислового комплексу; залучення іноземних капіталовкладень як фінансових, так і технологічних: промислове устаткування і «now how»;

У сучасному світі кожна нація активно намагається змінити своє життя на краще, вийти на більш високий рівень розвитку. Але

по-справжньому досягти успіху в справі піднесення добробуту, випередити інші народи вдається тільки тим націям, які вирішують цю задачу, ясно усвідомлюючи власну ідентичність, світогляд та цінності. В цьому була і цінність наступної важливої та об'єктивної детермінанти, яка вплинула на розвиток сучасного південнокорейського суспільства - корейська модернізація. Модернізація, яку розпочав президент Пак Чжон Хі, стала однією з необхідних умов становлення нового світового порядку, і піднесла Південну Корею в 12 успішних країн світу. Її закономірністю соціального розвитку стали постійні зміни, ускладнення політичних, економічних і культурних структур та їхніх функцій, відповідно до потреб раціонального та ефективного функціонування суспільства. Модернізація розглядається як процес, паралельний індустріалізації. Перетворення традиційного аграрного суспільства в індустріальне, що саме і мало місце в післявоєнній Кореї, розглядається під кутом зору трансформації системи господарства, технічного озброєння й організації праці [5].

Слід зазначити, що детермінанта модернізації, це не тільки позитивні але й негативні зміни в суспільстві. Сьогодні модернізаційні процеси у соціокультурних системах південнокорейського суспільства породили багато негативних факторів. Для прикладу один з них найактуальніший та проблематичний: проституція. Близько 20% кореянок у віці від 18 до 29 років залучені в цю сферу послуг. Близько 35% корейських чоловіків у віці до 30 років користуються послугами таких дівчат. Проституція у Південній Кореї, є сьогодні актуальною проблемою суспільства. Хоч вона і нелегальна, але досить прибуткова сфера, яка контролюється кримінальними структурами [10].

Суб'єктивними детермінантами, які вплинули на розвиток та функціонування сучасного південнокорейського суспільства, є: цінності, ціннісні орієнтації, духовні цінності, мотиви, інтереси, уявлення, норми, об'єкти поклоніння тощо. Духовні зміни, як складова суб'єктивної детермінанти, були викликані, перш за все, у релігійному житті південнокорейського суспільства. Цікаво відзначити, що після розділу країни пресвітеріанська церква Кореї мала 70% пастви, яка до війни проживала на території не Південної, а Північної Кореї. Однак там вони жорстоко переслідувалися північно-

корейською владою, тому під час війни значне число віруючих, а також більшість лідерів цієї церкви бігли на Південь, де згодом зробили значний вплив на зміну цінностей південнокорейського суспільства. Під час війни християнство стало асоціюватися з доступом до гуманітарної допомоги або можливістю відправитися в США. Можна сказати, що християнські місії фактично сприймалися як «острівці» США всередині Кореї. Для багатьох корейців церква була місцем, де можна було наповнити голодний шлунок, а США в умах корейців здобули ореол «держави загального благоденства». Деякі вчені вважають, що з'явилося в окремих християнських колах Південної Кореї переконання в тому, що матеріальне благополуччя може бути досягнуто через молитву і віру в Ісуса Христа, є якраз наслідком пережитого досвіду війни. І сьогодні цей духовний фактор «Трьохгранний успіх» (успіх в духовному, здоров'ї, матеріальному) став важливою духовною парадигмою у південнокорейському суспільстві і сьогодні [7].

Відомий класик корейської філософії – Хам Сеок Хон у своїй феноменальній праці «Queen of Suffering. A Spiritual history of Korea» (англ. Королева Страждань. Духовна історія Кореї) стверджує, що Сходом править духовна сторона, а Заходом - матеріалізм. Історична детермінанта розвитку південнокорейського суспільства, через страждання, проклала шлях до свого успіху. Далі він стверджує, що історія, яка почалася на Сході, досягне і до Заходу. Тепер настав час для Південної Кореї, як королеви страждань, врятованої та відновленої врятувати Захід від занепаду [9].

Висновки. Аналіз деяких характерних об'єктивних та суб'єктивних детермінант розвитку сучасного південнокорейського суспільства виступає у діалектичній єдності і створює специфічний механізм самоорганізованої та взаємозв'язаної, взаємодоповнюючої системи. Отже, функціонування південнокорейського суспільства та його сучасні здобутки, проблематика, суспільства як саморегульованої системи відбувається на основі діалектичної єдності неупорядкованих, стихійних детермінант (корейська війна, негативні фактори модернізації, суспільні та культурні проблеми тощо) і упорядкованих, свідомих факторів (економічні успіхи, суспільна конфуціанська етика, цінності, гармонія, патріотизм тощо).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Завадская Е. В. Культура Востока в современном западном мире / Е. В. Завадская. – М. : Наука, 1977. – 168 с.
2. История Кореи. //KBS South Korea center. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://world.kbs.co.kr/russian/korea/korea_abouthistory.htm
3. Русецкий Е. А. Влияние коррупции на политический процесс Республики Корея (Автореферат). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://rusetskiy.ru/59/?idnews=467>.

4. Хан Ген-гу. Корейская война и социальные изменения. // The Korea Foundation. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.koreana.or.kr:444>
5. Шараев П.С. Социально-политические системы стран Корейского полуострова: учебное пособие / Шараев П.С. – Томск: Издательство Томского политехнического университета, 2009. – 129 с.
6. Bobby McGill. Changing attitude toward sex threatens South Korea / Growing promiscuity, lack of education may lead to increase in AIDS, experts say. [Electronic resource] / Bobby McGill. – Mode of access: <http://www.sfgate.com/health/article/Changing-attitude-toward-sex-threatens-South-2628638.php>
7. Korea Loses Status Among Top Drinking Nations. [Electronic resource] – Mode of access: <http://goldsea.com/Text/index.php?id=14378>
8. Jennifer Chang. South Korea's runaway teen prostitution. // Al Jazeera Center. [Electronic resource] / Jennifer Chang. – Mode of access: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2012/11/2012111263348392255.html>
9. Sungbo Lee. ACRC KOREA Annual Report 2012 // Anti-Corruption & Civil Rights Commission. // [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.theioi.org/news/korea-acrc-publishes-annual-report-2012>

Стаття надійшла до редакції 30.08.2013

REFERENCES:

1. *Zavadskaja E.V.* Kultura vostoka v sovremennom Zapadnom mire. (The culture of the East in the modern Western world) Moskva: *Nauka*, 1977, 168 p.
2. Istoriya Korei. (History of Korea) *KBS Centr Ujnoi Korei*. Regime to access: http://world.kbs.co.kr/russian/korea/korea_abouthistory.htm
3. *Rusetsky E.A.* Vliyaniye koruptsii na politicheski protses v Respublike Koreya (Abstract). (The impact of corruption on the political process of the Republic of Korea). Regime to access: <http://rusetskiy.ru/59/?idnews=467>.
4. *Gen. Han-gu.* Koreiskaya voyna i sotsialnie izmeneniya. (The Korean War and Social Change) *The Korea Foundation*. Regime to access: https://www.koreana.or.kr:444/months/news_view.asp?b_idx=838&lang=ru&page_type=list
5. *Sharaev P.S.* Sotsialnie i politicheskie sistemi stran Koreiskogo poluostrova: uchebnoe posobie (Social and political systems in the Korean Peninsula: a training manual) *Tomsk: Izdatelski dom. Tomsk. Politihnicheski universitet Press*, 2009, 129 p.
6. Bobby McGill. Changing attitude toward sex threatens South Korea / Growing promiscuity, lack of education may lead to increase in AIDS, experts say. Regime to access: <http://www.sfgate.com/health/article/Changing-attitude-toward-sex-threatens-South-2628638.php>.
7. Korea Loses Status Among Top Drinking Nations. Regime to access: <http://goldsea.com/Text/index.php?id=14378>.
8. Jennifer Chang. South Korea's runaway teen prostitution. Al Jazeera Center. Regime to access: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2012/11/2012111263348392255.html>
9. Sungbo Lee. A C R C Korea a n n u a l r e p o r t 2 0 1 2 - Anti-Corruption & Civil Rights Commission. Regime to access: <http://www.theioi.org/news/korea-acrc-publishes-annual-report-2012>

Семенов Ігор Валентинович – кандидат філософських наук, доцент
Класичний приватний університет
Адреса: 69104, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66
E-mail: igori.semenyuk@gmail.com

Semeniuk Ihor Valentynovych – PhD in philosophy, associate professor
Classic private university
Address: 66, Zhukovsky Str., Zaporozhyue, 69104
E-mail: igori.semenyuk@gmail.com